Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1 dinar.

P.n. Dolžnostni izvod Licejalne knjižnice, Ljubljana.

Izhaja vsakega 7., 15., 22. in 30. v mesecu. — Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Turjaški trg št. 2. — Naročnina znaša mesečno Din 4·—.

LETO II. LJUBLJANA, pondeljek, 30. julija 1923. Štev. 28.

Delavci in delavke organizirajte se!

Sodrugi in sodružice! Vsi ste v zadnjih letih bridko občutili na sebi težko pest kapitalizma, ki vas izkorišča in ki pije vašo kri.

Vi ste videli, da se je vladajočemu kapitalističnemu razredu posrečilo povsod potisniti delavski razred, da se je moral umakniti z že priborjenih bojnih postojank. Kako se je moglo to zgoditi? Zato, ker so kapitalisti medsebojno trdno organizirani in prežeti do slednjega z razrednim duhom. Vse njihove politične in gospodarske organizacije so združene v eno samo orožje, v svrho: da si zasigurajo nadvlado kapitala nad proletarijatom.

Delavski razred žal še nima takih organizacij, ki bi združevale vse pripadnike proletarskega razreda v eno močno celoto. Širokim masam primanjkuje še ona izrazita in neupogljiva razredna zavednost. Da, mnogo delavcev in delavk se niti ne zaveda, da ima proletarski razred svoje posebne interese, za katere se mora boriti z vladujočim razredom — s kapitalisti.

Vsled teh dejstev je razredno zavednim, dobro organiziranim kapitalistom omogočeno potiskati manj zavedno delavstvo k umiku. Mnogo delavcev ne pripada nobeni organizaciji. Mnogi, ki so bili svoj čas že v organizaciji, so izstopili, ker jih je razočarala reformistična taktika. Posledica tega je oslabljenje bojne sposobnosti in moči delavskega razreda.

Sedanje stanje je v največji meri škodljivo in nevarno za delavski razred. Vsak izstop iz strokovnih organizacij je dezerterstvo in pomeni oslabljenje odporne moči proletarijata. Dokler bodo miljoni in milijoni proletarcev izven organizacij, toliko časa bo trajalo krvavo izkoriščanje in tlačenje proletarijata.

DELAVCI IN DELAVKE!

Vi, ki niste organizirani, Vi, ki ste zapustili iz raznih vzrokov strokovne organizacije, zavedajte se tega, da dajete s tem Vašim kapitalistom v roke nož, s katerim Vam reže živo meso z Vašega telesa. Vi podpirate Vašega največjega sovražnika. Zato neorganizirani — vsi v organizacije. Vsi, ki ste izstopili — nazaj v organizacije. Združite v organizaciji Vaše želje, Vašo voljo, Vašo energijo z voljo vseh tistih, ki se že pogumno borijo za svojo osvoboditev.

Neorganizirani! Ne pustite se motiti, ker so v nekaterih organizacijah še reformisti na krmilu, ki še vedno verjamejo na dobro voljo, uvidevnost in milost buržuazije. Od članstva je odvisno, kako dolgo bodo te organizacije še reformistične. Člani lahko te reformistične izdajalce proletarskih interesov naženejo, samo če se za to konsekventno, dosledno in vztrajno borijo.

Sodrugi in sodružice! Nihče ne sme ostati neorganiziran. Če se bodo ročni in duševni delavci združili v močne in enotne industrijske zveze, bo predstavljal delavski razred nepremagljivo moč in bo v stanju, da doseže svoj veliki cilj: odpravili izkoriščanje človeka in postavili novo družbo, v kateri se bo delilo jelo po delu.

ZATO VAS POZIVLJAMO: NEORGANIZIRANI ORGANIZIRAJTE SE!

Čas hiti in pritiska — vsako nadaljnje oklevanje slabi moči delavskega razreda.

Naj bo konec Vaši pasivnosti, utrujenosti in razočaranju.

Vsi do zadnjega v organizacije, na delo za boljšo in lepšo bodočnost, vsi do zadnjega v boj na življenje in smrt z našimi tlačitelji, kapitalisti.

Impozanten shod trboveljskega delavstva.

Rudarji vstrajajo odločno na braniku svojih pravic.

Že dolgo se ni zbrala v naši dolini tako mnogoštevilna množica, kot na dne 21. t. m. ob 10 uri dopoldne na prostoru pred g. Pravdičem. Shod je otvoril s. Kolšek, nakar se je izvolil za predsednika s. Forte in zapisnikarja sodr. Brinar.

Prvi poroča s. Princ, ki očrta v kratkih besedah potek dosedanjih pogajanj s trboveljsko premogokopno družbo. Družba je pri vseh teh pogajanjih pokazala neresnost obravnavanja, ker je stavila predloge, po katerih bi se plače **znižale** in ne zvišale. Kako iskreno je bil mišljen predlog trb. prem. družbe glede povišanja plač mezdne obravnave, vršeče se na dne **19. julija**, se najbolje vidi iz poleg priložene tabele:

Kategorija	Dosedanje plače delavca — delavke (z otroci):													
	plača samca z vsemi dokladami		z ženo		z enim otrokom		z dvema otrokoma		s tremi otroci		s štirimi otroci		s petimi otroci	
	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
I.	36	17	40	56	44	31	48	06	51	81	55	56	59	31
II.	33	67	38	06	41	81	45	56	49	31	53	06	56	81
III.	30	17	34	56	38	31	42	06	45	81	49	56	53	31
IV.	26	67	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	Po predlogu družbe na obravnavi dne 18. julija 1923 bi dobili:													
I.	46	—	46	—	46	—	49	25	52	50	55	75	59	—
II.	39	—	39	—	39	—	42	25	45	50	48	75	52	—
III.	32	—	33	—	33	—	36	25	39	50	42	75	46	—
IV.	27	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Vsak naj primerja te številke in videl bo, delavec z ženo I. kat. bi imel poviška na šihto 5 Din 44 p, z enim otrokom 1 Din 69 p, z dvema otrokoma 1 Din 19 p, s tremi otroci 69 p, s štirimi otroci 19 p in pri petem otroku bi izgubil 31 p.

Delavec, spadajoč v II. kateg. z ženo bi imel poviška na šihto 94 p, z enim otrokom manj 2 Din 91 p, z dvema otrokoma manj 3 Din 31 p, s štirimi otroci manj 4 Din 31 p in s petimi otroci manj 4 Din 81 p.

Delavec, spadajoč v III. kateg. z ženo bi imel manj 1 Din 56 p, z enim otrokom manj 5 Din 31 p, z dvema otrokoma manj 5 Din 81 p, s tremi otroci manj 6 Din 31 p, s štirimi otroci manj 6 Din 81 p in s petimi otroci manj 7 Din 31 p.

Delavec - delavka, spadajoča v IV. kategorijo, bi imela poviška na šihto 33 para.

Trditev g. ravnatelja Skubica ne odgovarja resnici, da bi družba morala s temi poviški izdati ogromne vsote, milijone za delavske mezde, kajti številke govore obratno in bi družba na podlagi poviškov delavskih plač »zaradila« zopet ogromne milijone. Še manj pa more zahtevati, da bi se cene premogu zvišale, kajti dosti se je že pisalo kako velike dobičke napravlja družba vsako leto, posebno pa še leta 1923, ko je izplačala 50% dividende in dajala gratis akcije, tako da so delničarji zaradili vrednost, ki odgovarja **900% dividendi.**

Koliko dobička napravi povprečno delavec (delavka) dnevno, se vidi iz sledeče tabele:

Dobiček družbe pri posameznemu delavcu:

Povprečna dnevna produkcija	Vrednost prednje produkcije		Povprečen zaslužek enega delavca		Povprečni režijski stroški		Skupni izdatki po prednji vrednosti		Čisti dobiček družbe na enega delavca	
kilogr.	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p	Din	p
720	208	80	31	67	53	—	84	67	124	13

Te številke podajajo jasno sliko, kako se plačuje s strani podjetnika delavno silo — napravlja tako velike dobičke, da ne more biti govora o povišanju cen premoga.

Ko se je na mezdni obravnavi pregledavalo indeks življenskih potrebščin, ni pristal g. ravnatelj Skubic skoro na noben predmet, ki smo ga unesli v indeks. Po njegovem mnenju ni potrebno za delavca mesečno 1 kg in pol mila, niti ne potrebuje ne delavec ne delavka jajec in mleka. Po mnenju g. ravnatelja naj bi odpadlo skoro vse, kar se je več uneslo v indeks, ter naj bi ostal isti, kot ga imamo sedaj z malimi in neznatnimi spremembami. Isto se je zgodilo z indeksom oblačilnih predmetov, kamor naj bi se unesla sprememba samo pri delavnih čevljih in sicer letno 2 para mesto dosedanjih 1 par in pol. Trdilo se je s strani družbe, da bi te spremembe v indeksih znašale in dosegle povišek plače 2.75 Din do 3 Din na šihto.

Pozneje se je računalo cene življenskih potrebščin, onih, ki so ostale in na katere je pristal g. ravnatelj, ter sta izračunala g. veliki župan, kakor tudi g. ing. Pehani, da bi znašal povišek le 50 para za I. kategorijo. S tem je g. Skubic ponovno dokumentiral neresnost pogajanj z njegove strani, v kar nista mogla več dvomiti niti vladina zastopnika.

Vidoč zastopnik družbe, da je prišel v zagato, je pričel zavijati ter trdil, da bi bila družba pripravljena povišati plače za okroglo 3 dinarje. Posredovalni predlog g. velikega župana je bil, da se plače povišajo na šihto za 4 dinarje. Ker delavski zastopniki niso bili pooblaščeni od delavstva, da pristanejo na to povišanje, naj se izrazijo danes, da - li se strinjajo z omenjenimi poviški. (Burni medklici: »Družba naj ugodi našim zahtevam, ki so itak prenizke, prej ne pojdemo na delo.«)

Za tem poroča zastopnik »Narodno Socijalne Strokovne Zveze«, ki naglaša potrebo enotnega nastopa delavstva v mezdnem boju za izboljšanje plač. V tem boju se ne rešuje nikakih problemov kakih političnih strank, temveč problem bede - pomanjkanja, problem gmotnega stanja delavca in njegove družine. Narodno socijalna strokovna zveza bo solidarna ramo ob rami bojevala boj za izboljšanje delavskih plač, kajti kruha je potreben vsakdo pa naj si bo tega ali onega političnega naziranja.

Nadalje se je oglasil k besedi zastopnik Strokovne zveze rudarjev, ki istotako naglaša potrebnost skupnega boja proti trboveljski premogokopni družbi.

S. Kovač omenja kako je družba hotela deliti med delavstvo drobtinice z bogatinove mize, — z milijon dinarskim fondom, da bi se delavci okrog teh drobtinic tepli in pobili. Ali delavstvo je uvidelo, da bi bile to le miloščine, ostanek katerega si družbi ni zdelo vredno pobasati v svoje pregloboke žepe. Ne, so dejali rudarji, nočemo te miloščine, temveč dajte nam boljše plače, ker lahko tako delite drobtinice in delate tako velikanske dobičke. Sestavile so se zahteve ter vložile trboveljski premogokopni družbi. Vsa pogajanja, ki so se vršila, so ostala brez uspeha, ker niso zastopniki družbe pokazali nikake resnosti, za pogajanja. Delavstvo se je poslužilo svojih skrajnih sredstev, to je stavke, katere se je bilo primorano poslužiti. **Vstopili ste v stavko, ali paziti se morate, kajti med vami se bodo pojavili provokaterji, ki bodo skušali delavce spraviti v zmede in zmešnjave. Ako se bode držal red in mir v revirjih, smo lahko prepričani, da da bomo zmagali.**

Oglasilo se je še več sodrugov, ki so orisali pomen mezdnega boja in kako se naj delavstvo zadrži, da ne bo imela povoda oblast se vmešati v spor med delavstvom in trboveljsko premogokopno družbo.

Ob pol eni uri se je shod zaključil, na katerem je bilo navzočih okrog 5000 ljudi.

Najbližje naloge revolucijonarnih strokovnih organizacij.

Izvleček iz sklepov Rdeče strokovne internacijonale na tretji seji centralnega komiteta.

Posebno pozornost morajo obračati revolucijonarne strokovne organizacije preteči **vojni nevarnosti.** Boriti se morajo proti pacifističnim iluzijam in pojasniti proletarskim množicam razliko med narodno obrambo kapitalističnih držav in samoobrambo proletarske države. Proletarijat mora braniti proletarsko državo, katero je vstvaril v boju z buržuazijo in se mora boriti za njeno neodvisnost.

Protifašističnemu gibanju se morajo posvetiti revolucijonarne strokovne organizacije z vso vnemo in preprečiti morajo, da bi fašisti (Orjunci ali Orkanci) dobili vpliv na množice delavnega ljudstva mest in vasi. Za boj proti fašizmu se morajo povsod ustanavljati proletarske stotnije.

Za uspešen boj proti vojni nevarnosti in fašizmu se mora povsod stremeti vpostaviti enotno fronto proletarijata za enoten nastop proti vsem napadom s strani kapitalistov. Enotni nastopi so prvi korak k združenju razcepljenega strokovnega pokreta.

Boj za dosego enotnosti v strokovnem gibanju bo najbolj uspešen, če ga bomo vodili v obratih. Postavitev obratnih zaupnikov je predpogoj za vsako uspešno delo med masami. Vendar bi bilo pogrešno smatrati, da zamorejo obratni zaupniki nadomestiti strokovne organizacije in je proti takemu naziranju treba energično nastopiti.

V vedno ostrejšem gospodarskem in političnem boju proletarijata z buržuazijo bodo obratni zaupniki igrali vedno važnejšo vlogo. Ta vloga bo tem pomembnejša, če bomo znali izkoristiti problem delavske kontrole med masami. To vprašanje postaja tem večje važnosti, čim bolj se kapitalistični red krha.

V poostrenih socijalnih konfliktih so oblike in metode štrajkov odločilne važnosti. Ne samo tam, kjer so revolucijonarne organizacije v večini, ampak tudi v deželah, kjer so v manjšini, morajo pristaši RSI z največjo pazljivostjo izdelati načrte za stavke. Vodje reformističnih organizacij udušujejo vedno pogosteje gospodarske stavke proletarijata. Tukaj morajo podvzeti pristaši poleg boja s podjetniki tudi boj proti voditeljem birokratskih amsterdamcev, ki sabotirajo boj delavstva. Strategija stavkovnega gibanja postaja vse važnejša. Temeljito je treba vselej proučiti odporno silo podjetnika in bojno sposobnost in vztrajnost proletarijata.

K organizaciji strokovnih organizacij v industrijske zveze je treba posvetiti več pozornosti in z reorganizacijo je treba pohiteti. Proti organizatoričnim nedostatkom v naših organizacijah je treba započeti brezobziren boj. V tem pogledu se morajo čim preje izvesti sklepi I. in II. kongresa RSI.

Vse revolucijonarne industrijske zveze se morajo energično boriti za sprejem v svojo strokovno internacijonalo. Vpostavitev enotne internacijonale za posamezne industrijske zveze je glavna naloga mednarodnih propagandnih komitejev.

Stališče RSI napram Amsterdamski internacijonali ostane slejkotprej nespremenjeno. To se pravi, najodločnejša in brezobzirna borba proti reformistični teoriji in praksi, proti sodelovanju med razredi, kar počenja Amsterdamska internacijonala. Vedno pa je RSI pripravljena vsak čas stopiti v enotno fronto proti našemu razrednemu nasprotniku. RSI mora tudi v bodoče storiti vse korake, da pridobi Amsterdamsko internacijonalo, in če ona to odkloni, njej pripadajoče organizacije za enoten nastop proti svetovni reakciji in proti kapitalistični ofenzivi. V to svrho bi bilo najbolje sklicati, skupaj z Amsterdamsko internacijonalo mednarodni delavski kongres.

RSI poziva vse revolucijonarne strokovne organizacije, da zahtevajo in se borijo za sklicanje enakih mednarodnih konferenc med Amsterdamskimi in rdečimi strokovnimi organizacijami, kot je bila berlinska konferenca transportnih delavcev celega sveta.

Štrajk v Mislinjah.

Lesni delavci v Mislinjah so 19. julija stopili v stavko, ker podjetnik ni hotel pristati na 35% povišanje mezd. Ob tej priliki je ujedinjeni Savez drvodeljskih radnika poslal ministru za socijalno politiko naslednje pismo, iz katerega se vidi beda lesnega delavstva:

Ministrstvu za socijalno politiko.

U zadnje vrijeme, od kad je vlada preduzela najoštrije mjere protiv radničke klase, kapital se gomila u žepove pojedinih industrijalaca, da je upravo nevjerojatno. Dok se ovaj kapital gomila i upotrebljuje za privatna vlasništva kao kupovanje kuća i ostalog dobra u inozemstvu, dotle radnici ovdje umiru od gladi. Uzmimo za primjer Štajersku, gdje je po oblasti izdata naredba, da se nigdje ne mogu držati zborovi i sestanci radi toga, jer vlada zarazna t. j. prelazeća bolest, iz koje bi mogla doći kuga i kolera i tako dalje. Dakle svi su zborovi zabranjeni, samo nije skupština u crkvama, gdje vlada največji smrad, gdje se liže i ljubi ono čudo, što ga nazivaju Isusom. Ljudi i žene pa i deca, sve to ljubi na jedno mjesto bez obzira nato, dali je koji sifilitičan, sušičav ili krastav, na sve se ovo ne gleda, kada treba narod zagljupljivati. Skupštine i zborovi gladnih radnika zabranjene su cijeloj onoj okolici, gdje kažu, da vlada neka prelazna bolest.

Mi kažemo, da tamo nema druge bolesti **osim glad i nezdravi stan.** Glad proizlaze razne bolesti. Za dokaz istinitosti naših navoda, donosimo za primjer parne pilane u Mislinje.

U ovo mjesto došao je još za vrijeme austro-madjarske vladavine neki austrijski židov **Perger,** koji je največji krvopijac radnika, koji radnicima ne da živjeti, koji je sretan, da se napije radničke krvi. Izgleda, će ovo biti iz osvete prema naciji, jer je on srcem i dušom još uvijek avstrijski židov Rotschildovac, a radnici su Jugosloveni. Kad radnici išču povišicu plate, Perger traži od oblasti žandarmeriju. Ovaj stari židov ima onu cijelu okolicu u Mislinjah (Štajersko). On je tamo gospodin, bog, da nema viših bogova osim njega jedinoga. Za vrijeme preokreta mjesto, da su ovog rodničkog ubojicu protjerali i ono dobro dali ili prodali ljudima, koji nemaju od čega živjeti, to su jugoslovenski nacionalni advokati à la dr. Kukovec i dr. Pirnat sve poduzeli, za težke pare, da se ovoga židova Pergerja primi u zavičajnost Jugoslavije. Dakle novac je gospodin bog, koji sve uredjuje i odlučuje, ko nema novaca nema ni boga.

Da pogledamo samo malo u džep ovoga gulikože Pergerja, da se uvjerimo, kako on trguje, te može li on platiti svoje radnike barem onako kao i drugi industrijalci. Njega stoji ceo rad po kubičnom meteru jelovog drveta, kako slijedi:

Evo kako izgleda, šuma je već od prije Pergera, on plaća neku malenkost agrarnoj reformi, što iznosi neznatnu svotu od kubičnog metera. Radnici dobiju za podsjek 1 m³ Din 20.—, razumije se sa spravljanjem granja i tovarenje. Dovoz do šumske željeznice do pruge Din 15.—; dovoz na šumskoj željeznici do pilane Din 3.—; rezanje sa ostalom režijom, porezom i t. d. Din 50.—; odvoz od pilane na kolodvor i tovarenje u vagon Din 10.—. Izradba stoji po 1 m³ ukupno Din 98.—.

Ako uračunamo, da od svakog m³ ima na 150 kg okrajaka, koje ovaj industrijalac prodaje tvornici papira 150 kg po 3 švicarska franka, te ako uračunamo, da pomenuti izrabljivač prodaje obična drva, kao deblje grane i vrške od ovih kubika i to 2½ m³ po Din 75.—, tada ne košta izradba 1 m³ drveta ni 70 dinara. Ovaj gospodin avstrijski židov prodaje 1 m³ jelovog drveta po 800 do 900 dinara. Od 1. jan. 1923 pa do danas izradio je 6000 m³, što bi značilo za 7 mjeseca. Uzmimo prema gornjim izdatkima, da ostane industrijalcu Pergeru samo 700 dinara čistog po kubičnom meteru, to iznosi za 7 mjeseci 4,200.000 Din, slovima četiri milijuna i dvije stotine hiljada dinara. Odbacimo ove 200.000 na male, neubrojive izdatake, ostaje još uvijek 4 milijuna dinara čistog dobitka. Razumije se, da se može ovaj gospodin voziti u Beč i tražiti užitka za svoje nagone. Ovoga izrabljivača zastupaju najprije dr. Kukovec, bivši ministar, a sada dr. Pirnat, koji je izjavio, da je g. Artur Perger bolji i veči Jugosloven, nego ma koji od radnika. G. Pirnat, kao duševni vodja nacionalista u Slovenjgradcu, koji mami radnike u razna nacionalistička društva sa jedne, a sa druge strane zastupa milijonere à la Artur Perger i tjera nož u ledja siromašnim radnicima, koji ne mogu živeti od gladne nadnice.

Kako izgleda kod radnika, zaposlenih kod Artur Pergera u Mislinjah? Radnici su plačeni po Din 1.75 do najviše 3 dinara 75 para na sat. Prosečna je plata u tom poduzeću Din 2.50 na sat. Stanovi, gdje radnici stanuju voda curi sa zida. Roditelji sušičavi, djeca je puna škrofli, dakle opća zaraza. Radnika ima uposlenih nad 140, koji tam robuju. Na 29. marta 1923 podnijeli su radnici svoje zahtjeve, u koji traže 35% povišice plate. G. Artur Perger nije hteo ni čuti o pregovorima, dok ga nije kotarsko poglavarstvo pozvalo.

Na 12. jula o. g. bila su pogadjanja, na koja su bili pozvani: Perger, podružnički povjerenici, tajnik Saveza i inšpekcija rada. G. Artur Perger, ovaj veliki Srbin ili Jugoslovenije ni došao na pogadjanja, nego je poslao svoga zastupnika dr. Pirnata, koji je izjavio ovo: Gore označene zahtjeve Saveza Drvodjelskih Radnika odklanjamo, jer g. Pergar ne dozvoljava nikakove povišice.

Kao razlog navodi, da su cijene drvetu u zadnje vrijeme padle, celo rastle, jer iznaša za pravo ovogodišnja sečnja Pergera 6000 m³, dakle do ista manje nego prošle godine. Sa obzirom na to svako je povišanje plata potpuno izključeno. Radnički su zastupnici protestovali protiv ovih lažnih navoda advokata Pirnata i tražili ozbiljan odgovor do 19. jula 1923 g.

Pošto nije došao povoljan odgovor od strane Pergera, to su radnici djelomično stupili već na 16. jula u štrajk. Na 19. jula stupili su solidarno i ostali radnici u štrajk. Perger uvidivši, da nema više šale, odmah je bježao u Slovenigradec moliti oblast za žandarme, da ga čuvaju. Oblast mu je i zbilja dala 10 oružnika, koji ga čuvaju, ovaj ima dosta novaca pa može platiti. Drugovi drvodjelci solidarno štrajkaju, pa ako štrajk traje 6 mjeseci. Savez Drvodjelskih Radnika Jugoslavije je dosta jak, da finansira ovakove borbe.

Pozivamo vse delavce litijske predilnice, da se sigurno udeleže

I. OBČNEGA ZBORA

Zveze delavcev in delavk tekstilne in oblačilne industrije in obrti Jugoslavije za Slovenijo

ki se vrši 5. avgusta 1923 v Litiji (čas in kraj bo objavljen v letakih in po zaupnikih.)

DNEVNI RED:

1. Položaj delavskega razreda in pomen strokovnih organizacij.
2. Volitev odbora in kontrole.
3. Mezdno gibanje.
4. Razno.

Dolžnost vsakega tekstilnega delavca in delavke je, da se občnega zbora sigurno udeleži. Pokažimo podjetniku, da se ne pustimo več izkoriščati, ampak da se hočemo boriti za naše pravice, katere so nam doslej kratili.

* * *

LISTEK.

O strokovni teoriji in praksi.

Slovensko delavstvo silno trpi pod pomanjkanjem marxistične in sindikalne literature. Pomanjkanje literature je tudi vzrok, da je stopnja marksistične razr. izobrazbe slovenskega delavstva zaostala daleč pod nivoem razredne izobrazbe drugih narodov, celo pod stopnjo razredne izobrazbe sodrugov iz Hrvatske in Srbije, ki imajo v primeri s Slovenci mnogo več literature kot mi. Slovenci, žal nimamo drugih marksističnih knjig, kot Komunistični manifest in Razvoj socijalizma od utopije do znanosti. Kako malo je to...

Ker nam ni mogoče izdajati prepotrebnih brošur in knjig, smo se odločili, da bomo v »Strokovni Borbi« prinašali mesto dosedanih podlistkov prevod iz knjige: Kroz sindikalnu teoriju i praksu, v kateri sodrug Filip Filipović kaže pot, katero morajo zavzeti razredne strokovne organizacije v boju za poboljšanje neznosnega stanja delavstva in za dosego našega končnega cilja — razrušitve kapitalističnega družabnega reda in v boju za vzpostavitev socijalistične družbe.

Na te podlistke opozarjamo vse naše organizacije in jih prosimo, da jih na članskih sestankih skupno čitajo in o njih razpravljajo.

Na razpolago pa imamo celo knjigo v srbohrvaščini, tiskano v latinici in jo toplo priporočamo vsem sodrugom, ki razumejo srbohrvaški jezik.

Uredništvo.

UVOD.

Kapitalistična družba je stopila v novo epoho razvoja. Posledice vojne še niso odpravljene, nasprotno, vedno bolj se občutijo. Nasprotja, ki so razdirala kapitalistični svet med vojno, se sedaj bolj in bolj poostrujejo. Ta nasprotja so na eni strani plod kapitalistične konkurence med velikimi državami, a na drugi strani rezultat poostrenega mednarodnega razrednega boja.

Nasprotja prve vrste se kažejo v neprestanem boju med zmagovalci: kdo bo bolj izkoriščal premagane, kdo si bo bolj podvrgel zaostale dele sveta. Med Ameriko in Japonsko se vodi tiha borba za nadvlado v Tihem Oceanu, za razdelitev Kitajske. Med Anglijo in Francijo se bije boj za premoč in prestiž v Evropi. Boj za izvore petroleja in nafte v Mali Aziji se vrši z nezmanjšano silo med Anglijo, Francijo in Ameriko.

Oborožena intervencija proti Sovjetski Rusiji je izključila to največjo žitnico Evrope s svetovnega tržišča. V razkrojenih državah centralne in vzhodne Evrope, na Balkanu in v Turčiji vlada največja beda . Te države potrebujejo za milijarde industrijskega blaga, če hočejo obnoviti svoje gospodarstvo in izvažati žito in druge surovine v industrijske države. Med Zapadom in Vzhodom se nahaja Nemčija z najrazvitejšo tehniko, ali Nemčija ječi pod težo reparacij in gospodarsko propada, ker ni v stanju, da bi obnovila svoje gospodarstvo.

Na ta način je prišlo svetovno gospodarstvo v zastoj. Kolosalne mase producentov v deželah s slabo valuto ne morejo kupovati izdelkov v deželah z visoko valuto. Industrijska in financijska podjetja so prišla v veliko krizo. Posledica te velike krize je naraščujoča brezposelnost, zmanjševanje realnih delavskih mezd in poostrenje socijalnega boja na celem svetu.

V Ameriki in Angliji je na milijone brezposelnih, ker ne morejo izvažati vsled visoke valute. Tudi v takozvanih neutralnih državah se pojavlja brezposelnost, še celo pri nas v Jugoslaviji je skoraj tretjina industrijskega proletarijata brez dela, brez zaslužka.

Do pred kratkim se je po celem svetu slišalo: »Gorje premaganim«, ali že se temu klicu pridružuje tudi: »Gorje zmagovalcem«. Pet let mineva, odkar se je končala svetovna vojna, kapitalizem je imel dovolj časa, da bi pokazal, ali je sposoben, da uvede red, da širokim ljudskim masam proži najnujnejše pogoje za življenje, da jim zasigura miru in kruha. Toda buržuazija se je pokazala nesposobno, ker se zopet nahajamo pred brezdnom novih vojnih nevarnosti, pokazala se je nesposobno, da zasigura delavstvu posla, kruha, stanovanje in obleko. Pokazuje pa svojo edino sposobnost za borbo proti delavstvu.

Taka politika buržuazije je poostrila socijalno borbo med razredi, ki povzroča veliko nezadovoljnost, nemire in proteste, ne samo v vrstah delavskega razreda, ampak med kolonijalnimi narodi sploh. Stare oblike in metode boja so popolnoma skrahirale in bankrotirale. Življenje je naš najboljši učitelj in nam dokazue, da reformistična praksa Amsterdamcev ne odgovarja interesu delavskega razreda, ampak interesu buržuazije.

Stavlja se nam vprašanje: kako se moramo boriti; kakih sredstev se moramo posluževati, da se obranimo pred kapitalistično ofenzivo, za katere zahteve se moramo najprej boriti? Brezdvomno je, da se moramo prilagoditi novi epohi. Posluževati se moramo vseh skušenj, ki si jih je pridobil proletarijat v spopadu s kapitalisti.

Nov čas, novi pogoji borbe, stalno poostrevanje socijalnih nasprotstev zahtevajo nova sredstva, nove metode in in posebno pazljivo motrenje vseh aktuelnih vprašanj, ki se pojavljajo v delavskem gibanju.

Ali si že član „Zveze rudarskih delavcev“?

Kako je strokovna komisija vodila mezdno gibanje na Jesenicah.

Umetno zavlačevanje s strani centrale »Osrednjega društva kovinarjev«. Demaskiranje na javnem shodu.

Mezdni boj kovinarjev na Jesenicah, Javorniku in Dobravi, o katerem smo pisali v 9., 10. in 11. številki »Glasa Svobode«, je za enkrat pri kraju. Ta boj je bil boj, iz katerega ima tukajšnje delavstvo veliko šolo o reformističnemu delovanju strokovnih birokratov ter je na drugi strani lepa šola za bodočnost.

Treba je predvsem, da pogledamo v glavnih potezah na ves razvoj tega mezdnega gibanja, pa se nam nudi najlepša prilika konštatirati velike napake ali bolje rečeno veliko bremzanje s strani gori omenjenih birokratov.

Delavstvo K. i. d. Save, Javornika in Dobrave je vložilo 23. maja t. l. na imenovano družbo spomenico za povišek plač s 1. majem v obliki 40% na temeljne plače, kar je z ozirom na skokoma rastočo draginjo zelo minimalno, ker je ista narastla za veliko več. Poleg tega pa je zahtevalo takojšnjo zgradbo delavskih stanovanj, delavske kopalnice in plačani letni dopust za delavce. S to svojo zahtevo je naletelo delavstvo na precejšen odpor pri vodstvu K. i. d. (Kranjske industrijske družbe), katera ni hotela dati do stavljenega roka in še pozneje po intervencija zaupnikov nobenega konkretnega odgovora. Vsled tega držanja omenjenega vodstva so bile tukajšnje podr. »Osrednjega društva kovinarjev«, katere so zahteve potom svojih obratnih zaupnikov vložile, prisiljene, da skličejo dne 3. junija t. l. skupni članski sestanek, na katerem naj se zavzame stališče napram držanju omenjenega podjetja. Na ta članski sestanek je poslalo tudi centrala »Osrednjega društva kovinarjev« svojega zastopnika in sicer sodruga Trebunjača iz Ljubljane.

Na tem članskem sestanku se je javilo dvoje naziranj in sicer: **Prvo, da se prične takoj z delno pasivno resistenco,** s katero bi se vodstvo podjetja prisililo, da odgovori ali se hoče pogajati na vloženo spomenico ali ne, **ter s takojšnjo in hitro pripravo na stavko ako bi vodstvo podjetja ne hotelo ugoditi malenkostni zahtevi delavstva.** To stališče je zastopal predvsem podružnični odbor, kakor tudi centralni zastopnik sodr. Trebunjač. **Drugo** naziranje pa, **da se gre v stavko, ko se vrne gospod generalni ravnatelj,** kateri je bil nekje na dopustu in katerega povratek se je predvidevalo šele v 14 dneh, (faktično se je vrnil šele po treh tednih), če se zahtevi delavstva po njegovem povratu takoj ne ugodi. Med tem časom pa se je treba pripravljati na stavko ter naj se takoj izdelajo tozadevne vprašalne pole. To stališče se je utemeljevalo s tem, da delavstvo ni zmožno izvajati pasivne resistence, ter je na drugi strani nevarnost, da se vsled tega lahko nekatere delavce odpusti, kateri bi isto izvajali. Značilno je, da je to stališče zastopal iz opozicijonalnih razlogov proti odboru znani Brnotovc Jeram, kateri je zelo revolucijonarno fraziral ter za to pridobil tudi večino navzočih članov. Ali njegovo fraziranje se je kmalu pokazalo za puhlo. Kajti podjetje je čez osem dni na to samo začelo izvajati pasivno resistenco s tem, da je ustavilo kar čez noč tri oddelke ter dalo dotične delavce k zasilnim delom z motivacijo, da ni več dela v obratu, češ da ni naročil.

Razume se, da v takih slučajih bojno razpoloženje proletarijata pade, posebno pa tistega dela kateri se je najbolj navduševal za stavko, kot za edino bojno sredstvo za poboljšanje njegovega gmotnega položaja. V tem znamenju se je vršil dne 8. junija zaupniški sestanek vseh treh tovaren, na katerem je prisostoval tudi sodr. Trebunjač in na katerem se je ugotovilo, da so predpriprave za stavko že skoraj izvršene ter je še samo nekaj vprašalnih pol, katere niso gotove.

Takoj za tem sestankom pa se je vršil javni shod, na katerem se je pooblastilo centralo, da zahteva pismen odgovor na vloženo spomenico, katerega do tega dne vodstvo K. i. d. še ni dalo. Sodr. Trebunjač je na tem shodu svaril delavstvo, da vstraja v boju za svoj življenski obstanek, ker vsled držanja podjetja nima povoda, da bi omahovalo, kar je bila tudi njegova dolžnost, kot vodje delavskega pokreta. Seveda je bil zato napaden s strani strokovnih birokratov in ostalih reformistov v centralnem odboru, da je delavstvo hujskal ter se ga vsled tega tudi ni več pustilo na Jesenice. 18. junija se je vršil zopet članski sestanek, na katerem je poročal Jeram, kateri je bil na seji centralnega odbora, ki je imel tedaj še pismen odgovor od vodstva K. i. d., da vodstvo ni pripravljeno pogajati se, ter da zahtevo delavstva odklanja. Centralni odbor je sklenil, da se od zahtev ne odneha in da smatra boj jeseniških kovinarjev za svoj boj. Torej, da je treba čakati samo nadaljnih direktiv s strani centrale. S tem je prevzela centrala vse vodstvo mezdnega boja sama v roke. Ali kaj se je zgodilo potem? Po incijativi centralnega odbora se je vršil dne 24. junija zopet sestanek zaupnikov vseh treh tovaren, na katerega je prišel centralni predsednik Svetek, kateri je poročal, da centrala nameravane stavke ne more finančno najmanje podpirati, ker ni denarja ter je o tem treba voditi račun. Toda kljub njegovemu pomirjevalnemu uplivu na zaupnike, kakor je on pisal sam v 26. številki »Delavca« pod naslovom »Napet lok«, se mu ni posrečilo omaniti zaupnike, da bi odnehali od boja, kateri je bil tedaj neizbežen. Končno se je na tem sestanku izvolilo pripravljalni odbor, kateri je imel nalogo preskrbeti takoj zasilna dela za tiste delavce, kateri si istega še niso sami poskrbeli. Poleg tega pa se je sklenilo, da vsi tisti delavci pri zasilnih delih odračunajo 10% svojega zaslužka za svoje tovariše, kateri bodo vzdrževali stražo za časa stavke. Nadalje se je sklenilo, da pošlje centralni odbor enega svojih zastopnikov, kateri bo stalno na Jesenicah, dokler ne bo stavka završena. In to se je tudi zgodilo. Čez štiri dni na to, to je 28. junija pride centralni tajnik Golmajer na Jesenice, kateri skliče sejo pripravljalnega odbora ter ugotovi, da še ni vse pripravljeno, marveč da je treba iti takoj na delo, da se napravi še enkrat 1800 vprašalnih pol za vsakega posameznika posebej, ker prve pole so bile izgotovljene po rubrikah tako, da se je lahko pobralo gotove podatke od 30 članov na eno polo. Vsebina vprašanj pa je bila na prvih, kakor na drugih polah ena in ista. Ali ne da bi si kdo mislil, da je te vprašalne pole prinesel Golmajer že kar s seboj tiskane, marveč, ker je več dela in ker je na drugi strani po njih mnenju najbrž bolj moderno, se je kupilo enostavno za podružnične novce papirja, vzelo šapirograf, katerega slučajno ima podružnica ter pričelo te pole pomnoževati (šapirografirati) ter je bilo dela takoj za tri polne dni zadosti, pa še ponoči se je smelo delati. Tako je lepo poteklo zopet tri, štiri dni, da ni bilo treba še stopiti v odločilni boj in zopet tri dni, da so te pole člani izpolnili ter končno še tri dni, da so se ta vprašanja vsa prepisala v zopet še ene večje pole v rubrikah.

Ko pa je bilo to delo dokončano, potem se je bilo treba še poprej obrniti na »Inšpekcijo rada«, da posreduje v tem sporu med delavstvom in podjetjem ter da po možnosti razpiše pogajanja, katere je končno »Inšpekcija rada« tudi razpisala in do katerih je končno 12. julija tudi prišlo.

O poteku teh pogajanj nam ni treba pisati, ker lahko čitate o poteku v 29. številki »Delavca« na uvodnem mestu pod naslovom »Položaj na Jesenicah«, kjer ti birokrati prodajajo svoj revolucijonarni patrijotizem, kar v uvodnih člankih.

Pač pa je potrebno, da se dotaknemo javnega shoda, kateri se je vršil tik po pogajanjih istega dne in na katerem je podal poročilo o poteku pogajanj Svetek, kateri je hotel s silo usiliti delavstvu prazno obljubo po 20% povišku na temeljne plače samo za mesec julij, katero je dal g. generalni ravnatelj **in to pa na predlog Svetka,** kar piše on sam v zgoraj omenjeni številki »Delavca«. Zahtevalo pa se je v spomenici, za katero se je centrala postavila odločno na stališče, da jo hoče braniti z vsemi sredstvi, 40% poviška na temeljne plače, kar smo že poprej omenili, od 1. maja t. l.

Razume se, da je tako postopanje birokratov moralo roditi višek ogorčenja med proletarijatom. Kajti maska je padla in jeseniški kovinarji so imeli v pravi luči priložnost spoznati Amsterdamske revolucijonarje, za katere prisegajo, da nimajo več krvavo prisluženih grošev. Ali jeseniški kovinarji radi tega niso izgubili poguma. Na vprašanje g. generalnega ravnatelja, ako so pripravljeni sprejeti predlagani povišek od Svetka, so se zbrali 15. in 16. julija na javnih shodih ter prisilili podjetje, **da je izplačala 20% povišek za mesec junij nazaj, ter da ostane isti nadalje v veljavi.** Dne 18. avgusta pa se vršijo nadaljna pogajanja za ostale odstotke, navedene v vloženi spomenici. **Gospodje strokovni birokratje pa sklicujejo v »Delavcu« zaupniško konferenco, na kateri lahko konferirajo sami,** ker jeseniški kovinarji takih birokratov ne maramo več poslušati. Ker hoče jeseniški proletarijat bojno organizacijo za zboljšanje svojega položaja, ne pa reformistično-bremzarsko organizacijo, ki zagovarja podjetnika, so jeseniški, javorniški in dobravški kovinarji sklenili, da tem birokratom, **ki nas niso hoteli v našem upravičenem boju podpirati, ne obračunavajo več, ampak zahtevajo, da čim prej pride do ujedinjenja in enotne organizacije, v kateri je treba pomesti z reformistično taktiko.** Kakor nam sporočajo, se tudi kovinarji v Kamniku gibljejo, da napravijo konec temu birokratskemu početju v Osrednjem društvu in Strokovni komisiji.

Kovinarji Slovenije! Ali boste še nadalje trpeli bremzarje in kompanjone štrajkbrecherjev v svojih vrstah? Ali se boste pustili še nadalje mamiti od reformistov? Ali se boste pustili popolnoma za boj onesposobiti?

Dol z bremzarji! Dol z reformisti!
Naj živi nepomirljiv razredni boj!

Jeseniški kovinarji.

Pripravljajte se na akcijo!

Pregled.

Velika zmaga komunistov v Nemčiji.

Reformizem Amsterdamcev odpira povsod oči delavstvu, ki polagoma spoznava, da je reformistično sodelovanje z buržuazijo in obzirno postopanje s kapitalisti omogočilo kapitalistično ofenzivo. Pretečeni teden so se vršile volitve v kovinarski organizaciji Nemčije, ki je bila močna amsterdamska pozicija. Pri volitvah so komunisti dobili **v Berlinu samem nad 540.000 glasov (lani 180.000), reformisti pa 224.000 glasov (lani 580.000).** Reformisti so v Berlinu nazadovali za nad 360.000 glasov, komunisti pa pridobili nad 360.000 glasov. Približno enako so izpadle volitve tudi po drugih krajih. Povsod se kovinarji orijentirajo na levo.

Tudi pri nas na Jesenicah vre, gibljejo se kovinarji v Kamniku, s Koroškega nam tudi poročajo, da se vrši preorijentacija... Kovinarji gredo na levo, kovinarji postajajo zopet avantgarda proletarskega razreda in se postavljajo na čelo revolucijonarnega proletarijata.

Rdeča strokovna internacijonala proti cepitvi NAS (Nationales Arbeitssekretariat Sindikalisten) v Holandiji.

Kakor smo že poročali, so pri zadnjih volitvah, ali za Amsterdam, ali za Moskvo, dobili revolucijonarji večino in bi se moral NAS priključiti RSI. Ker pa je manjšina, pod vodstvom reformista Lausinga hotela cepiti NAS, je RSI sklenila, da naj NAS ostane še nadalje pri Amsterdamu, ker je važnejše **ohraniti enotnost v NAS, kakor pa formelna priključitev k RSI.**

V NAS sta voditelja oče in sin Lausing, ki sta uvidela, da je pri volitvah zmagala revolucijonarna struja in sta zato cepila NAS. Proti cepitvi je RSI vložila protest in poziva ves proletarijat Holandske, da energično nastopi proti grupi Lausing, ki v škodo proletarijata cepi NAS samo zato, da ostane še nadalje na krmilu. RSI povdarja ponovno, da je važnejša enotnost, kot pa odločitev Amsterdam ali Moskva.

Amsterdamci proti enotni fronti.

Kakor znano je sekretar ITF Fimmen na berlinski konferenci sklenil z VZTD (revolucijonarne transportne organizacije) dogovor za enoten nastop proti vojni nevarnosti, reakciji in fašizmu. — Ker je Fimmen tudi v odboru Amsterdamske internacijonale, ga sedaj napadajo drugi kolovodje v Amsterdamski internacijonali in birokrat Pollak piše v »Weekbladu« celo to, da je treba Fimmena izključiti, ker se je zvezal z boljševiki. Pollak pravi: **Amsterdam je dovolj močan, da se brani pred komunisti in važnejše kot boj proti demokratični buržuaziji, je danes boj proti diktaturi komunistov.**

S. Svetek je pa na Jesenicah pravil nekemu sodrugu, ki ga je vprašal, če res dobiva Bračinac subvencijo od Amsterdama: **Ja res je. Toda to subvencijo (podporo) ne dobiva, da bi podprl svojo organizacijo, ampak za boj proti komunistom.** Amsterdamci so pač povsod enaki.

V Franciji

so stopili v stavko živilski delavci, ker so jim podjetniki hoteli podaljšati 8 urni delavnik. Peki zahtevajo tudi odpravo nočnega dela, natakarji pa odpravo napitnine. Pekovski pomočniki zahtevajo 32 frankov dnevne plače. Občinski svet v Marseille je dal stavkujočim mornarjem 80.000 frankov podpore. — Štrajk lesnih delavcev v Parizu traja že devet tednov.

V Italiji

se pripravlja fašistična vlada, da odpusti par tisoč poštnih uradnikov. Na železnicah so jih odpustili že nad 25.000. — »Lavoratore« in »Delo«, edina komunistična lista, so fašisti ustavili in zasedli tiskarno. Komunisti so pričeli izdajati »Glas delavca«.

Mednarodni kongres občinskih delavcev.

se bo vršil letos meseca septembra v Bruslju. Pečal se bo tudi z vprašanjem sprejema ruskih organizacij v internacijonalno zvezo. Doslej so reformisti odklanjali sprejeti ruske organizacije v svojo zvezo.

Mednarodni kongres kemičnih delavcev

se je pričel 16. julija na Dunaju. Tudi na tem kongresu se razpravlja o sprejemu ruskih organizacij v mednarodno zvezo.

Žrtev nikdar sitega kapitala.

V sredo dne 24. julija dopoldne je padel kot žrtev svojega poklica zidar Ivan Milič. Imenovani je bil zaposlen pri tvrdki g. Šetina na zgradbi trgovske banke na Dunajski cesti. Omenjeni podjetnik je v svojem pohlepu za čim večjimi profiti nagnal delavce, da so morali delati na ogrodju, ki nikakor ne odgovarja vsem varnostnim predpisom. (Inspekcija dela, policija — ali spite?)

Kapitalistični pohlep je zahteval zopet novo žrtev in padel je pošten in marljiv delavec in naš sodrug.

Sodrugi! Če se hočemo osvoboditi tega izkoriščanja, če hočemo preprečiti slične slučaje v bodoče, se moramo organizirati. Le potom močne organizacije se bomo mogli obraniti in boriti proti takim slučajem.

Prihodnjič bomo poročali več o tej stvari.

Krščanski socijalci — in resnica.

Glavno glasilo nemških krščanskih socijalnih strokovnih organizacij poroča, da so krščanski socijalisti iz SHS poročali na kongresu v Innsbrucku, da imajo v SHS 22.000 (!) strokovno organiziranih članov. To bo mogoče le, če so tam všteti vsi kanoniki, župniki, kaplani itd. Da, »resnica, hčerka božja!« **Ali so rudarske zahteve upravičene?**

»Juiro« je objavilo:

»Velika potreba delavcev. Državna borza dela v Zagrebu išče nad 2000 delavcev za zgradbo železniške proge Užice — Vardište. Posebno mnogo se potrebuje **navadnih delavcev, ki dobe plačo 35 — 40 Din dnevno.** Potrebujejo pa tudi nekaj zidarjev, ki se plačajo **50 do 70 Din dnevno.** Minerji dobe **50 — 60 dinarjev«.**

Rudarji, kateri opravljajo brezdvomno najtežje in najbolj nevarno delo, zahtevajo za kvalificirane delavce 51 din, državna borza dela pa išče delavce po 70 dinarjev. Rudarji zahtevajo za navadne delavce 40 dinarjev, državna borza jih išče po 50 dinarjev.

Aretacije!

Zopet pričenjajo preganjanja. V Trbovljah so aretirali sodružico Čečevo, na Jesenicah pa 7 mladincev. Vzrok aretacije ni znan, najbrže na podlagi podlih denuncijacij. V Mariboru so pa aretirali s. Wallischa, župana mesta Bruck a/M. Prišel je s svojo ženo na dopust v Maribor in kljub temu, da je imel pravilne potne liste so ga oblasti aretirale. Proti tej aretaciji je protestiralo nemško poslaništvo in delavske stranke.

Aretacije, preiskave in konec kot vedno doslej — dokazana nedolžnost.

Samostojna strokovna delavska »Unija« — podružnica »Orjune«.

Iz Unije so vrgli dosedanjega tajnika Zupanca, njegov namestnik je član glavnega odbora »Orjune«.

Tekstilni delavci.

LITIJA. Da bo javnost vedela, da tudi pri nas v mirnem Gradcu pri Litiji ni vse v redu, imamo tekstilno tovarno, katera brezobzirno izkorišča delavno ljudstvo, in sicer potom od podjetja dobro podprtih delavskih priganjačev, tako imenovanih špijonov, kateri črnijo najzavednejše delavstvo na najgrše načine. Opisali bomo za enkrat samo en tak slučaj, ki presega že vse meje potrpežljivosti delavstva. Tukaj imamo nekega delovodja (priganjača) Jošta, ki kriči po stanovanjih in potem izkorišča ta prepir v podjetju. Dne 22. julija se je sprl z nekim delavcem zato, ker mu jih je ta zabrusil nekaj mastnih v obraz. Ker pa ta priganjač izven tovarne nima tistega vpliva, ko v tovarni, ampak namesto vpliva ima prav hud strah, ker ga ima ljudstvo dobro zapisanega, je kratkomalo napadel dotičnega delavca v tovarni na najostudnejši način in po vrhu ga je še dobro očrtal pri ravnateljstvu, tako da je bil ta delavec

Plačaj takoj članarino svoji strokovni organizaciji!

kar hitro na cesti. Opozarjamo tega človeka, da preneha enkrat za vselej s terorjem, če ne, bo prisiljeno delavstvo zavzeti drugo stališče. Isto opozarjamo tudi ravnateljstvo, da pogleda bolje v kote tovarne, kjer skrivajo ti priganjači svoje grehe, in naj ne jemlje tako resno njihove laži, ki jih zvračajo na delavstvo. V nasprotnem slučaju ne sprejme delavstvo odgovornosti za posledice, ki lahko nastanejo.

Predilnica v Tržiču.

Že v več listih se je pisalo o slabem gmotnem položaju jeseniškega delavstva in s kakimi težkočami se ima boriti. Ali če primerjamo tamošnje plače z našimi, moramo žal priznati, da so proti nam naravnost sijajno plačani. Tam ima na primer navaden delavec 176 K na dan; tukaj jih pa nima skoro nobeden profesionist; o navadnih delavcih pa ni vredno niti pisati. Beda, obup, pomanjkanje, vse jih tare. Če ima navaden delavec 120 K na dan, je lahko zadovoljen; da bi bilo kdaj kaj boljšega ni za misliti. Krive pa so temu največ organizacije, kakor klerikalna, tako socijalpatrijotska. Ni čuda če si je tvrdka Glanzmann in Gassner zgradila po vojni še eno tako tovarno, kot je prejšnja. Tukajšnji socijalisti simpatizirajo s tovarnarjem; značilno je to, da se je ob neki priliki izrazil predsednik tukajšnje politične organizacije češ: »Socijalisti moramo podpirati v Jugoslaviji industrijo: pa čeprav na tebi jermena režejo (opomba por.) On seveda to lahko govori, ki ima 260 K na dan. Za sedaj dovolj, pa drugič kaj več.

LITIJA. Tekstilno delavstvo javnost do sedaj še malo pozna. Zatorej hočemo z njimi seznaniti bližnje in daljne sotrpine. — Delavstva te stroke se nahaja pri nas v Jugoslaviji do 1000. Večji del jih vodi življenje kot obsojenci na smrt. Bolj pozabljeno delavstvo se težko najde. Ono je skoraj popolnoma odrezano od sveta. Saj kapital zna za sebe prav dobro ukreniti, da se delavca kolikor mogoče največ izkoristi. Zato je kapital postavil tovarno na tak kraj, kjer je ljudstvo zdravo in odporno proti boleznim, izvirajočim iz tovarne. Zato pa reflektira le na take kraje, kjer se ljudstvo preživlja z malim poljedelstvom, računajoč, da se bodo trgali za malenkosten zaslužek in s tem prinesli kapitalu kar največ dobička.

Sužnji goje in obdelujejo rastlino, imenovano »bambuk«. Sužnji so delavci, kateri jo izdelujejo v prejo in platno. Razlika je ta, da so eni črni v tropičnih krajih, drugi pa beli v civiliziranih državah. Enaka sta si ta dva plemena po tem, da sta oba izkoriščana od belih kapitalistov, čijih nikdar polne malhe so barvane z raznimi nacijonalnimi barvami, da lažje izporiščajo delavstvo.

Za te bele sužnje v civiliziranih državah obstojajo nekaki zakoni; ali kapitalisti ne upoštevajo zakonov. Čemu bi jih tudi, saj ta delavska para je na smrt obsojena, ona nima pravice do človeškega življenja. — Zadovoljna naj bode, da se jo do zadnjega izkoristi. Ko pa je izčrpal svoje poslednje sile, naj gre kamor hoče, ker pa mu ne kaže drugega, da vzame v roke beraško palico in gre od hiše do hiše prositi miloščine, če je še sposoben za hojo. To mu je za plačilo za dolga leta trdega dela, katere je preživel v dobrobit kapitala. Če umre od lakote ali slabosti, je umrl, ker je bil pijan in nihče se več zanj ne zmeni, če pa živi, ga drugi, kateri so še na potu v smrt vsled gladu, zavidajo, ker ima boljše življenje od njih, ko se pehajo dan za dnem za druge. V podjetju, kjer dela tekstilni delavec, ni osebe, katera bi javnost zainteresirala za usodo teh trpinov. Kdo naj se tudi zanima zanj. Ako ga kdo sreča na cesti, se ga ogiblje, ker je ves zameten od bombaževine, ter razširja duh po prepotenju in olju.

Pa saj ni čuda, delat osem ur v metežu in usrkavati prah, kateri je tak kot v zimskem metežu, zraven tega pa nevzdržna vročina. Kapital seveda tega ne občuti, saj zanj so letovišča in zabave za žulje in zdravje trpina. Tekstilni delavec, kateri požira osem ur prah in prenaša neznosno vročino, za njega ni usmiljenja, na njegove upravičene zahteve se ne ozira nikdo, pač pa gledajo, da ga kolikor mogoče v njegovih priborjenih pravicah omejujejo in niti najnujnejših potrebščin za golo življenje mu ne privoščijo. Sestradanemu in obnemoglemu pod težo boja za življenski obstanek, se mu še vsiljuje razna glasovanja in predloge za podaljšanje delovnega časa, da bi mu prej minile želje po življenju.

Duševno obnemogel in iz strahu pred priganjači, mu je odvzeta vsa možnost sodelovanja v družabnem razvoju. Gorje mu, če mu uide kaka pobožna želja na dan o zboljšanju njegovega položaja, takoj je nad njim tropa janičarjev, kateri so svoje poreklo zatajili pod pritiskom bede, obdelujejo ga toliko časa s šikanami, da dosežejo, čeprav z najpodlejšimi sredstvi, da postane nenasitnemu kapitalu neškodljiv in da konča svoje tragično življenje na cesti vsled lakote.

Resnica je, da postane vsaka mera enkrat polna, tako je postala polna tudi velika mera potrpljenja tekstilnih delavcev. — Vkljub vsem zaprekam je vendar delavstvo poseglo po samopomoči ter iz svoje srede ustanovilo organizacijo **»Zveza delavcev in delavk tekstilne in oblačilne industrije in obrti za Slovenijo«**, s sedežem v Litiji, da naredi konec temu nečloveškemu ravnanju od strani kapitala. Organizacija bode zastavila vse svoje sile, da pribori svojim sotrpinom teptane pravice, da bo zamogel pričeti živeti človeku spodobno življenje.

Moč delavstva se pokaže v organizaciji. Zatorej naj ne bode tekstilnega delavca, da bi ne bil član organizacije, katera je vstala iz vrst delavstva in ki pozna tudi težnje delavca.

Ponovno se kliče: Čim večja bo moč organizacije, tem sigurnejša bo zmaga.

Pozivamo tekstilne in oblačilne delavce iz Slovenije, da nam javijo, če so pripravljeni nam pomagati v našem boju ze poboljšanje našega položaja in v boju proti našim izkoriščevalcem. Naslov: **Zveza delavcev in delavk tekstilne in oblačilne industrije in obrti Litija-Gradec.**

Železničarji.

Železničarjem in javnim nameščencem!

Opozarjamo vse železničarje in javne nameščence, da akcijski odbor ne spi, ampak pridno dela. Akcijski odbor sam, brez mas ne more ničesar. Zavedajte se tega in bodite pripravljeni, da vsak čas stopite v obrambo svojih pravic po navodilih akcijskega odbora. Beda je prišla do vrhunca, parlament gre na počitnice, brez da bi razpravljal o lačnih železničarjih in nameščencih. Pragmatika je pragmatika samo po imenu, v resnici je pa nov bič, s katerim vas bo vladajoči razred bičal še hujše kot doslej. Čakali smo dosti — naprej v akcijo!

Enotnost, odločnost in solidarnost je predpogoj za uspeh naše borbe. Naj ne bo omahljivcev in strahopetcev med nami, ne prosimo miloščine, svoje pravice zahtevamo.

Ravnajte se točno po navodilih akcijskega odbora, ne pustite se begati, in ne plašiti.

V ponedeljek, 6. avgusta se bodo vršili po celi Sloveniji shodi. Bodite pripravljeni — čas je kratek!

STAVKUJOČI RUDARJI ŽELEZNIČARJEM!

V Trbovljah, kjer je delavstvo bilo prisiljeno, da v obrambo svojih življenskih interesov stopi v stavko, so pričeli nekateri železničarji opravljati dela, ki jih po vsej pravici moramo obeležiti kot štrajkbreherska. Oni Vam nakladajo premog, les in enaka dela na postaji za trboveljsko družbo, ki nas je pognala v stavko.

Verjamemo, da je tudi položaj železničarjev obupen, vendar pa pričakujemo od železničarjev, da si ne bodo iskali postranskega zaslužka s štrajkbreherstvom.

Stavkujoči rudarji.

Opomba uredništva. Kakor smo zvedeli so gori omenjena dela vršili železničarji: Oni niso člani NSZO in zato opozarjamo ostale žel. org., da jih opozore, če so člani njihovih organizacij, če pa so neorganizirani, pričakujemo tudi v tem slučaju, da prenehajo z štrajkbreherstvom.

Trbovlje.

Podpisani opozarjam vse obrekovalce in to zlasti one klevete, ki razširjajo neutemeljene in lažnive govorice o moji osebi, da bom odslej brez izjeme najstrožje proti vsakemu sodnijsko postopal.

Trbovlje, dne 29. junija 1923.

Tačko Rudolf, progovni obhodnik.

TRBOVLJE. Kakor je znano so stopili rudarji trboveljske premogokopne družbe v stavko. Stavka je kompaktna, stavkokazev ni. Dobili so se pa ljudje stavkokazi v Trbovljah, kaj mislite kdo? Rudarji? ne! Cementni delavci? ne! Čujte in strmite, ti stavkokazi so bili na 23. t. m. **železničarji,** nemreč pet po številu in po imenu: kretnik Jurij Jerič; premikači: Karl Kepa, Janko Štepič, Leopold Čuk in Lovrenc Roth. Ti nezavedni železničarji so se prodali za borih 20 K na uro trboveljski premogokopni družbi za razkladanje lesa, mrve in moke v trenutku, ko gre toliko tisočem rudarjem za njih življenski obstanek. Ni nam znano kaj si mislijo ti nezavedneži. Mogoče mislijo, da dobijo še posebno nagrado za njihovo delo, ker delajo javni škandal vsem železničarjem. Čudili so se vsi, kateri so jih videli na tem nesramnem delu, ker se vedno izražajo, da so solidarni z vsem delavstvom, posebno od Jurija Jeriča in Jankota Štepiča, da se ne bojita javnosti. Posebno Janko Štepič misli, da bo dobil povišanje dosedanje penzije od rudniške družbe v Trbovljah. — Sram nas je vse železničarje, da imamo takšne nezavedneže in lakomne uslužbence v postaji Trbovlje.

Opazovalci.

Rudarji.

Prejeli smo in objavljamo:

Zagorje. (Sirovine). Pri nas v Zagorju vlada neznosno pomanjkanje stanovanj in ravnatelj Skubic je vede govoril neresnico, ko je vladi govoričil, da je družba zgradila lani nad 2100 stanovanj.

Vsi trpimo pod tem pomanjkanjem, posebno pa oni, ki stanujejo pri tujih ljudeh. Mislite si lahko, kako je drugim takim revežem, če z mano moji sorodniki tako surovo postopajo.

Prisiljen sem bil, da sem stanoval pri svoji sestri Frančiški Kržišnik, z ženo in otrokom, ker sem zaveden proletarec, sta me vzela na piko njena otroka Greti in Anton (ki sta zagrizena narodno-socijalca), ki sta podkupila tudi svojo mater, da je šikanirala mojo ženo kjer je le mogla. Še celo vporabo stranišča nam je prepovedala, kruh pa je morala moja žena nositi v peč v sosednjo vas ¼ ure daleč, ker nam ni dovolila niti vporabe krušne peči, samo da bi se naju znebila. Ker sem vse te surovosti mirno prenašal, so me začeli javno napadati, da sem boljševik in 23. julija se me je moj nečak celo dejansko hotel lotiti in grozil tudi moji ženi, ki je v blagoslovljenem stanju, tako da je morala pobegniti. Opravo so nam spravili pod streho drugi dobri rudarji, midva pa gostujeva pri tujih ljudeh.

Dovolj pa ima A. K. prostora za carsivenega ruskega oficirja, kateremu strežе s tako vnemo, da se ji smeje že ves svet. Vprašam narodne socijalce, kaj porečejo k temu početju svojih članov? Ali je to socijalno?

Alojz Blaj.

RAJHENBURG. Pri nas se je dne 15. t. m. vršil shod v dvorani g. Piliha, katera je bila nabito polna ter je še celo zunaj na cesti stalo precej ljudi. Sodr. Princ je obrazložil zahteve, katere so se 20. junija vložile trboveljski premogokopni družbi. Omenil in poročal je nadalje o obravnavah, ki so se vršile 25. junija in 4. julija in kakšno odklonilno stališče je zavzel zastopnik trboveljske premogokopne družbe, češ, da se morajo cene premogu povišati za 100%, ter bi šele tedaj družba pristala na povišanje delavskih mezd. Take izjave so popolnoma neutemeljene, ker delavstvo in cela javnost ve, da napravlja trboveljska premogokopna družba leto za letom ogromne dobičke, kar je za leto 1922 tudi sama javno priznala.

Na eni strani kopičenje ogromnih bogastev, razkošno in udobno življenje, na drugi — beda in pomanjkanje — širjenje delavskih bolezni — tuberkuloze, ker ni zadostnih množin hrane, ker je delavstvo tako slabo plačano, da si je ne more kupiti.

Ker sa se vložile zahteve, so se sporazumele vse ostale strokovne organizacije, ter bodo iste zagovarjale. Ne gre se tu za nikako politično prepričanje, ali je eden tega ali onega naziranja, temveč je to gospodarski boj, ko se gre delavstvu za boljši košček kruha, katerega je potreben tako bel, kakor črni, rdeč ali zelen.

In če bomo imeli ta cilj pred očmi, bomo v tem upravičenem boju zmagali. Čim bolj bomo strnili naše vrste, čim več bodo štele strokovne organizacije članov, tem večji uspeh bo in tem težje se bo družba upirala našim zahtevam.

Zato delavci in delavke, vsi v strokovne organizacije rame ob rami v enotni fronti v boj za svoje zahteve.

ZA STAVKUJOČE RUDARJE.

TRŽIČ. Brenčič Rudolf 10 Din; Sajovic Lovro 3 Din. Skupaj 13 Din.

Sodrugi in sodružice! Pomagajte stavkujočim, ki se bore za svoj goli obstanek.

Sodrugi, ki še niso prejeli nabiralnih pol, nabirajo prispevke na lastne pole in javijo uredništvu, da se objavi.

Na delo za stavkujoče!

Poziv jugoslovanski javnosti.

Slovenskega rudarja je pritirala beda in pomanjkanje, da je stavil trboveljski premogokopni družbi zahteve za povišanje plač. Iz raznih člankov je bilo in je razvidno, da je družba izkazovala tako ogromne dobičke, da ne bi bilo potrebno povišati cene premogu. Upamo, da bo cela javnost podpirala naš opravičen boj, moralno in materijalno.

Vse tozadevne darove naj se pošilja na centralno upravo »Zveze rudarskih delavcev« v Trbovlje I., gost. g. Pravdič.

Zveza rudarskih delavcev.

Jegor:

Z DELA.

(Zagorje.)

Ko solnce poljubilo je rob doline,
se je utrgal žvižg sirene,
zaplul prek sajastih domov,
oplazil kamenarje v kamnolomu
ter plaho razgubil se v gostem zraku.
Pol dveh.
Iz sluzaste temine rudnika,
iz temnih dveh očes na dnu doline
se vsule sence so rudarjev,
se opotekli, kot bili bi pijani.
Oči, ki bile so izstopile, napele se,
so pogrezle se globoko v stisnjeno lobanjo,
molne se oprle v tla.
Osem ur izžemal jih ogljeni je vampir.
Ko jih je obelil, je vrgel jih na dan.
»Domov? —
Ne! Nočem iti gledat kako umira
mi žena, kako se smrti upira
z bolesti spačenim obrazom,
kako otroško okostje
iz materinih prsi pije kri
na gnili postelji!
Ne, ne!« Obrnil se mu je korak,
opotekel se v nasprotno stran,
pijan ves truda.
»O prokleta gruda,
ki si me rodila,
prokleta gruda,
ki si kri mi pila
ter z znojem jo nadomestila!
Osem ur je iztiskala nam moči,
vsled katerih nas kupuje
ostudna ta pošast,
ki osem ur mi zrla topo je v oči,
da zažarela v meni vera je velika.
Iz temne doline,
iz mračnega dna
plačilni dan i zate sine,
ti gnusna, spolzka pošast,
ki žrelo svoje zobato
izteguješ robato
prek vse doline,
tedaj boš prokleta,
doba življenja ti bo šteta!«

12. avgusta t. l. se vrši v hotelu »Tivoli«

VELIKA VESELICA KOVINARJEV

z izbranim vzporedom, na katero opozarjamo že danes vse sodruge in sodružice od blizu in daleč. — Spored bo pravočasno objavljen.

POZIV VSEM PODRUŽNICAM »OSR. DRUŠTVA KOVINARJEV ZA SLOVENIJO«.

Z ozirom na zadnje dogodke mezdnega gibanja na Jesenicah, Javorniku in Dobravi, o poteku katerega prinašamo poročilo na drugem mestu in iz katerega je razvidna popolna nezmožnost Osrednjega društva vodili mezdno gibanje, Vas pozivljamo:

1. Da pozovete centralno upravo, da skliče takoj izvanredni kongres, na katerem se ima likvidirati z dosedanjo politiko v mezdnih gibanjih.

2. Da se ima za ta kongres staviti prvo točko dnevnega reda: »Ujedinjenje kovinarjev Jugoslavije«, ker je to eno izmed najvažnejših vprašanj za obstanek kovinarskega življa Jugoslavije.

3. Da odpošljete na poziv »Zveze delavcev in delavk kovinarske industrije in obrti Jugoslavije« v Ljubljani svoje delegate na konferenco, katera se bo vršila v nedeljo, 5. avgusta t. l. v Ljubljani, Delavski dom, Karla Marxa trg (Turjaški trg) št. 2, na kateri se ima izdelati platforma za sklicanje splošnega kovinarskega kongresa za ujedinjenje.

Sodrugi in sodružice kovinarji! V nas samih je ležeče, kakšna bo naša bodočnost. Ujedinjenje kovinarjev Jugoslavije mora priti, pa če tudi proti volji strokovnih birokratov.

Jeseniški kovinarji.

Zaupniki pozor!

Zaupniki iz Ljubljane in okolice!

V sredo 1. avgusta ob pol 8. uri zvečer se vrši v Delavskem domu na Turjaškem trgu 2

VAŽEN ZAUPNIŠKI SESTANEK vseh naših organizacij.

Vsled velike važnosti se mora tega sestanka udeležiti **brezpogojno vsak zaupnik.** Kdor ne pride, se bo moral zagovarjati in nositi vso odgovornost za svojo malobrižnost pred proletarsko javnostjo.

Lastnik: Zveza Neodvisnih Strokovnih organizacij za Slovenijo.
Odgovorni urednik: Pavlič Hinko.
Tisk tiskarne »Merkur« v Ljubljani.